

Advokatskrivstovan
Frúutrøð 4
Postboks 6
110 Tórshavn

Tórshavn 22. mars 2011

Att.: Niels W. Poulsen, adv.

Journal nr.: 11/00078-2
Viðgjørt: S.R.

Avgerð viðv. yvirtøkuni hjá P/f Klaksvíkar Trolarafelag av M/s Stjørnuni, M/s Polarhav og 25% av Sp/f Tavuni

1. Samandráttur

Kappingareftirlitið hevur fingið fráboðan um, at felagið, P/f Klaksvíkar Trolarafelag ætlar at yvirtaka skipini M/s Stjørnuna og M/s Polarhav og keypa 25% av partapeninginum í Sp/f Tavuni. P/f Klaksvíkar Trolarafelag er nýstovnað felag hjá P/f Norðoyar Íløgufelag.

Talan er um skip, sum koma undir bólkin partrolarar í § 7 a, nr. 2 í lógini um vinnuligan fiskiskap¹. Skipini eiga 274,72 fiskidagar av samanlagt 4.220,07 døgum. Hetta svarar til 6,5% av samlaðu fiskidøggunum hjá partrolarum.

Kappingareftirlitið metir, at talan er um yvirtøku, sum skal leggjast fyri Kappingarráðið, tí bundinskapur er millum Tavuna, M/s Stjørnuna og M/s Polarhav við tað, at 75% av rávøruni hjá Tavuni kemur frá hesum skipum. Kappingareftirlitið metir tí, at umsetningsmarkið uppá 75 mió. kr. er rokkið.

Yvrtiknu skipini hava tvey av seks fiskiloyvum til at fiska gulllaks og fiskiloyvir til 274,72 dagar í fiskidagaskipanini undir skipabólki 2, ið svarar til 6,5% av fiskidøggunum í hesum bólki.

Kappingareftirlitið metir ikki, at yvirtøkan av skipunum ella ognarluturin í Tavuni førir við sær, at ein marknaðarráðandi støða verður skapt ella styrkist. Lóggávan á økinum avmarkar, hvussu nógv veiðuloyvi kunnu ognast – mest loyvdi ognarpartur liggur niðanfyrir tað, sum í kappingarligum høpi vanliga verður mettt at geva høvi til at halda, at ein marknaðarráðandi støða verður skapt ella styrkist.

Viðvíkjandi gulllaksafiskiskapi er talan um felagskvotu uttan hámark, men sambært kunngerð nr. 13 frá 18. januar 1993 kunnu einans 6 partrolarar fiska eftir gulllaksi hvørt ár. Tað eru ongar ásetingar galdandi fyri miðsavning fyri hetta fiskaslag, og tí er móguleiki fyri monopol líknandi støðu á hesum marknaði. Tó er hesin vandin ikki til staðar við hesi yvirtøku, tí talan er um nýtt felag, sum yvirtekur tey søguligi rættindi, sum hesi skip eiga.

2. Avgerð

Grunda á tær upplýsingar, sum Kappingarráðið hevur kunnleika til, verður ikki mettt, at yvirtøkan førir við sær, at virkna kappingin verður hindrað, við tað at ein marknaðarráðandi støða verður skapt ella styrkist.

Kappingarráðið hevur tí avgjørt at góðkenna, uttan treytir, yvirtøkuna hjá Klaksvíkar Trolarafelag av M/s Stjørnuni, M/s Polarhav og 25% av partapeninginum í Sp/f Tavuni.

¹ løgtingslóg nr. 28 frá 10. mars 1994 um vinnuligan fiskiskap, sum seinast broytt við l.l. nr. 87. frá 18. August 2010.

3. Inngangur

Kappingareftirlitið hefur móttikið fráboðan frá Niels W. Poulsen, adv., sum er felagsumboð fyri P/f Norðoyar Íløgufelag og Sp/f Sjóborg. Fráboðað verður, at sáttmálar eru gjørdir um sølu av M/tr. “Stjørnan” og M/tr. Polarhav umframt sølu av 25% av partapeninginum í Sp/f Tavuni. Nýstovnað felag, sum P/f Norðoyar Íløgufelag eigur, er keypari av ognunum

Talan er um skip, sum koma undir bólkin partrolarar í § 7 a, nr. 2 í lógini um vinnuligan fiskiskap². Skipini eiga 274,72 fiskidagar av samanlagt 4.220,07 døgum. Hetta svarar til 6,5% av samlaðu fiskidøggunum hjá partrolarum.

Sambært §14, stk. 2, 3 pkt. í kappingarlógini skulu minst tvær fyrítøkur í eini samanlegging hava 4 mió. kr. í umsetningi, áðrenn samanleggingin kemur undir fráboðanarskyldu. Samanleggingar, har samlaði umsetningurin hjá luttakandi fyrítøkum íroknað atknýttar fyrítøkur er omanfyri 75. mió. kr., skulu leggjast fyri Kappingarráðið, ið skal taka støðu til, um samanleggingin hindrar virknari kapping, sbt. §15, stk.1 í kappingarlógini.

Sambært teimum upplýsingum sum Kappingareftirlitið hefur móttikið frá felags umboðnum og sambært teimum almennu upplýsingum sum eru tøkir, er umsetningurin hjá luttakandi fyrítøkunum hesin:

Feløg	Ts.kr.
Stjørnan	[...]
Polarhav	[...]
Tavan	[...]
Føroyagrannurinn frá 1971	[...]
Norðoyar Íløgufelag	[...]
Conceso P/f	[...]
Tilsamans	[...]

Kappingareftirlitið metir, at umsetningurin hjá Tavuni skal íroknað, hóast Nýstovnaða felagið ikki eigur meira enn 25% av Tavuni. Orsøkin til hetta er, at 75% av rávørugrundarlagnum hjá Tavuni kemur frá Polarhav og Stjørnuni. Kappingareftirlitið metir, at Tavan í stóran mun verður bundin at nýggja felagnum, tí avgerandi rávørugrundarlag kemur frá Polarhav og stjørnuni. Hetta kann væntast at føra við sær, at hóast nýggja felagið einans kemur at eiga 25% av Tavuni og 3 aðrir eigari eru, sum eiga hvør síni 25%, so kemur nýggja felagið at hava væl størri ávirkan. Um nýggja felagið skuldi valt at farið aðrastaðni við veiðuni, er grundarlagið undir Tavuni burtur.

Í ES fráboðan (2008/C 95/01) verður m.a. kunnað um nær ES Kommissiónin metir at ræðið skiftir í eini fyrítøku. Sagt verður, at onkur kann fáa ræðið á eini fyrítøku uttan tó at hava meiriluta á aðalfundinum, m.a. tá bundinskapur førir til at onkur fær de facto-kontrol yvir fyrítøku.

(20) Der kan desuden opstå kontrol på andre grundlag. Rent økonomiske relationer kan spille en vigtig rolle og danne basis for kontrol. Under ganske særlige omstændigheder kan en økonomisk afhængighedssituation resultere i en de facto-kontrol, når f.eks. meget betydelige langsigtede leveringsaftaler eller lån ydet af leverandører eller kunder i tilknytning til strukturelle forbindelser giver en afgørende indflydelse (24). I en sådan situation vil Kommissionen omhyggeligt undersøge, om sådanne

² løgtingslóg nr. 28 frá 10. mars 1994 um vinnuligan fiskiskap, sum seinast broytt við l.l. nr. 87. frá 18. August 2010.

økonomiske relationer i kombination med andre relationer er tilstrækkelige til at føre til en varig ændring i kontrolforholdene (25).

(21) Der kan være tale om kontrollerhvervelse, selv om det ikke er parternes erklærede hensigt, eller selv om kontrollerhververen forholder sig passivt og kontrollerhvervelsen udløses af tredjemands handlinger. Som eksempel herpå kan nævnes situationer, hvor ændringen i kontrolforholdene beror på arv efter en afdød aktionær eller på, at en aktionærs udtræden udløser en overgang fra fælles til enekontrol (26). Sådanne situationer dækkes af artikel 3, stk. 1, litra b), idet det præciseres, at kontrol også kan erhverves »på anden vis«.

Kappingareftirlitið metir, at tilíkur bundinskapur er millum Tavuna og nýggja felagið, ið ger, at nýggja felagið fær eina avgerandi ávirkan á Tavuna. Hetta merkir ikki, at henda avgerandi ávirkan neyðturviliga verður útint, men hetta merkir, at nýggja felagið kann fáa avgerandi ávirkan á Tavuna.

(16) Kontrol defineres i fusionsforordningens artikel 3, stk. 2, som muligheden for at udøve afgørende indflydelse på en virksomhed. Det kræves derfor ikke godtgjort, at denne afgørende indflydelse rent faktisk bliver udøvet. Men muligheden for at udøve den skal være reel (18). Artikel 3, stk. 2, fastsætter videre, at muligheden for at udøve afgørende indflydelse på en virksomhed kan bestå på grundlag af rettigheder eller aftaler eller på ethvert andet grundlag, enten betragtet hver for sig eller tilsammen, og under hensyn til de faktiske og retlige omstændigheder i sagen. En fusion kan derfor opstå på et retligt eller et faktisk grundlag. Der kan være tale om enekontrol eller fælles kontrol, og fusionen kan omfatte hele eller dele af en eller flere virksomheder (jf. artikel 3, stk. 1, litra b)).

Kappingareftirlitið metir tí at skylda er at fráboða hesa yvirtøku, tí minst tvær av fyrítøkunum hava hvør ein umsetning, sum liggur omanfyri 4 mió. kr., sbrt. § 14, stk. 2, 3 pkt. í kappingarlógini. Fráboðanin skal leggjast fyri Kappingarráðið, tí samlaði umsetningurin hjá samtøkunum hjá luttakandi feløgnum er omanfyri 75. mió. kr., § 14, stk. 2, 3 pkt. í kappingarlógini.

4. Fyrítøkurnar

Føroyagrunnurin frá 1971 hevur til endamál:

1. Eiga pening í JFK P/f,
2. Í tann mun fíggarligu umstøður grunsins loyva tí, at veita stuðul sambært §4 í viðtøkunum,
3. Harumframt kann grunnurin seta á stovn og eiga vinnurekandi partafeløg

Grunnurin hevur brúkt sína heimild í 3. pkt. at seta á stovn P/f Norðoyar Íløgufelag, hvørs endamál er at reka íløguvirksemi. P/f Norðoyar Íløgufelag eigur 70% av P/f Consec, 25% av P/f Etika Holding og 29% av P/f Kósin.

Norðoyar Íløgufelag hevur stovnað felagið P/F Klaksvíkar Trolarafelag, ið skal yvirtaka tveir partrolarara frá feløgnum Stjørnan K/F og Polarhav K/F og 25% av partabrøvunum hjá Sp/f Sjóborg í Sp/f Tavuni. Norðoyar Íløgufelag eigur 100% av P/f Klaksvíkar Trolarafelag.

Stjørnan og Polarhav hava hvør sítt fiskiloyvi til gulllaks á ytru landleiðini við Føroyar. Talan er um eina felagskvotu uttan hámark. Skipini hava somuleiðis hvør sítt fiskiloyvi í bóلكi 2. Skipinum eru tillutað 137,36 fiskidagar hvør á innara fiskidagaleiðini.

5. Regulering

5.1. Veiðurættindi

Høvuðslógin innan fiskivinnu er løgtingslóg nr. 28 frá 10. mars 1994 um vinnuligan fiskiskap, við seinni broytingum³. Áðrenn 1994 var frítt at fiska hjá føroyskum fiskiførum í føroyskum sjóðki, men við lógini vórðu kvotur ásettar. Hetta varð broytt í 1996, tí mett var, at ein skipan við fiskidøgum til fiskiskap eftir botnfiski egnaði seg betur enn kvotur. Við eini skipan við fiskidøgum slapst undan, at veiða varð tveitt útaftur. Í dag er fiskidagaskipanin galdandi fyri fiskiskap eftir botnfiski, meðan kvotuskipanin er galdandi fyri veiðu eftir uppsjóvarfiski í føroyskum sjóðkið. Á landsleiðum uttan fyri Føroyar, har Føroyar eiga veiðurættindi, eru kvotuskipanir galdandi. Lógin um vinnuligan fiskiskap er galdandi fyri føroyska sjóðki og øll økir, har Føroyar eiga fiskivinnurættindi.

Endamálið við lógini um vinnuligan fiskiskap framgongur av §2:

§ 2. Livandi tilfeingið á føroysku landleiðunum og tey rættindi, føroyska heimastýrið við samráðingum hevur rokkið ella eftir altjóða rætti eigur uttan fyri føroysku landleiðirnar, eru ogn Føroya fólks. Dentur verður lagdur á, í umsitingini av hesi lóg, at varðveita tilfeingið og at troyta og gagnnýta hetta burðardygt á skilabesta hátt, lívfrøðiliga og búskaparliga við virðing fyri sambandinum millum ymisku dýra- og plantustovnarnar í havinum og meingi teirra til tess at tryggja besta samfelagsbúskaparliga íkastið frá fiskivinnuni, støðugar arbeiðs- og inntøkumøguleikar og móguleikar fyri vinnuligum virksemi um alt landið.

Endamálsorðingin leggur upp til eina fulldygga samfelagsliga tilfeingisnýtslu, men tað eru eisini onnur samfelagslig atlit. Sambært §2 skal tilfeingi umsitast soleiðis, at tað tryggjar ein støðugan arbeiðsmarknað og útjaðaramenning.

Fyri at reka vinnuligan fiskiskap í føroyskum sjóðki ella at tróta tey veiðurættindi, sum føroyska heimastýri eigur aðrastaðni, er fyrsta kravið, at fiskifarið hevur eitt veiðuloyvi frá landsstýrismanninum í fiskivinnumálum, sbt. §5, stk. 3⁴. Við loyvinum hevur fiskifarið fingið góðkenning til at reka vinnuligan fiskiskap, men hetta gevur ikki rættindi til at veiða av fiskastovni.

Fiskiloyvir eru ein rættur, sum verður latin eigara av fiskifari, ið hevur fingið áðurnevnda veiðiloyvi at veiða ávíst fiskidagatal og/ella ávísa nøgd av ávísam fiskastovnum á ávísam leiðum í ávísam fiskiári, sbt. §5, stk. 4.

Einstøku fiskiførini verða flokkaði í ein av seks bólkum. Hesir eru sambært §28, stk. 1:

- Bólkur 1: Trolarar yvir 400 HK, lemmatrolarar
- Bólkur 2: Trolarar yvir 400 HK, pør
- Bólkur 3: Línuskip yvir 110 tons
- Bólkur 4: Útróðrabátar yvir 15 tons
- Bólkur 5: Útróðrabátar undir 15 tons á húkaveiðu
- Bólkur 6: Onnur veiða

³ Løgtingslóg nr. 28 frá 10. Mars 1994 um vinnuligan fiskiskap, sum seinast broytt við LI. Nr. 87 frá 18 august 2010

⁴ Útróðrabátar undir 15 tons nýtast ikki veiðuloyvi

Fyri botnfisk er fiskidagaskipan galdandi í føroyskum sjóðki, har einstøku bólkarnir av fiskiførum fáa tillutað eitt samla fiskidagatal ístaðin fyri eina felagskvotu, sbrt. §29, stk. 1.

Fiskidagatalið verður ásett við lóg á hvørjum ári, sbrt. §22 í lógini um vinnuligan fiskiskap. Í hesum sambandi letur Havstovan landsstýrismanninum stovnsmetingar, tilmæli um fiskidagar komandi fiskiárið og hvussu fiskiskapurin skal skipast tað komandi fiskiárið. Fiskidaganevndin letur somuleiðis eitt tilmæli um fiskidagar fyri komandi fiskiárið, og hvussu fiskiskapurin skal skipast tað komandi fiskiárið. Broytingar í fiskidagatalinum skulu m.a. vera grundaðar á metingar um, hvat fiskidagatal fyri hvønn høvuðsbólk av fiskiførum best tryggjar, at fiskastovnarir verða gagnnýttir burðardygt.

Fiskiskapur eftir uppsjóvarfiski í føroyskum øki og økjum, har Føroyar eiga veiðurættindi, verður reguleraður við kvotum. Her verða ásettar felagskvotur fyri einstøku skipabólkarnar, sum síðan kunnu verða býttar út á hvørt fiskifarið sum egingkvota ella felagskvota við hámarki.

Fyri fiskiskap eftir gulllaksi er tað serliga galdandi, at ásett er felagskvota uttan hámark. Hetta merkir, at fiskiførini fáa eitt fiskiloyvi har ásett er, at tey kunnu fiska óavmarkaða nøgd av gulllaksi í eitt ár. Reglurnar um gulllaksin eru at finna í kunngerð nr. 13 frá 18. januar 1993 um fiskiskap eftir gulllaksi á ytru landleiðini. Í kunngerðini verður sagt, at endamálið við hesum fiskiloyvi – er at minka um beinleiðis veiðu eftir upsa. Sambært kunngerðini verður tað loyvt í mesta lagi 6 partrolarum av verandi flota at fiska eftir gulllaksi árliga.

5.2. Ognarskapur í fiskivinnuni

Ásetingar eru, sum avmarka útlenskan ognarskap í føroysku fiskivinnuni. Tað er forboð ímóti, at fysiskir persónar búsitandi uttan fyri Føroyar eiga fiskifør við veiðuloyvi. §7, stk. 2 ásetur nevnliga, at likamligir persónar, sum eiga eitt fiskifar og ynskja at fáa eitt veiðiloyvi, skulu hava verið skrásettir í føroyska fólkayvirlitinum seinastu tvey árin og skulu vera fult skattskyldugir í Føroyum.

Sambært §7, stk. 3 skulu lögfrøðiligir persónar, sum eiga fiskifør og ynskja at fáa eitt veiðiloyvi, lúka 3 treytir:

1. Felagið skal vera partafelag, smáparta-felag, lutafelag ella partsreiðarí og skal hava fast tilknýti til Føroyar. Er talan um partafelag ella smápartafelag, skulu partabrøvini vera navnapartabrøv.
2. Eigararnir av í minsta lagi 2/3 av eginpeninginum, herundir parta-peninginum, umframt ábyrgdar-peninginum, sum somuleiðis eiga í minsta lagi 2/3 av atkvøðurættinum og avgerðarrættinum í felagnum, skulu lúka treytirnar í stk. 2. Føroyska nevndarumboðanin skal í minsta lagi vera 2/3 av nevndini og lúka treytirnar í stk. 2. Skal felagið luta út vinningsbýti, skal føroyski parturin í minsta lagi fáa útlutað 2/3.
3. Eiga útlendingar í fiskifari, heima-hoyrandi í Føroyum, skal hetta góðkennast av landsstýrismanninum. Fara broytingar fram í ognar-viðurskiftunum, herundir parta-peninginum umframt ábyrgdarpeninginum, atkvøðurættinum og avgerðarrættinum í felagnum, skal hetta fráboðast landsstýrismanninum, áðrenn broytingarnar fara fram, og landsstýrismaðurin skal góðkenna slíkar broytingar. Broytast ognarviðurskiftini soleiðis, at lutfallið 1/3 og 2/3 broytist, og útlenski parturin harvið gerst størri enn 1/3, fellur veiðiloyvið burtur.

Endamálið við ásetingunum í §7, stk. 2 & 3 er at tryggja, at føroysk veiðurættindi ikki koma á útlenskar hendur. Hetta er eitt nationalt atlit – men í kappingarligum høpi er talan um avmarking av atgongd til eina vinnu.

Ásetingar eru eisini í lógini um vinnuligan fiskiskap, sum hava til endamáls at virka ímóti, at øll veiðurættindi enda á fáum hondum. §7a ásetur, at likamligur ella lögfrøðiligur persónur, sum rekur

vinnuligan fiskiskap sambært hesi lóg, einsamallur ella saman við nærstandandi, beinleiðis ella óbeinleiðis, einans kann eiga ein avmarkaðan part av veiðuloyvunum. Lógarásetta ognarlutfallið liggur millum 20-35% alt eftir hvør skipabólkur talan er um.

5.3. Umsetilig veiðuloyvi

Somuleiðis eru fleiri ásetingar, ið avmarka flyting av veiðuloyvum millum fiskifør. Sambært §8 kann veiðuloyvi einans flytast til annað fiskifar, um hetta hevur somu ella minni fiskiorku. Veiðuloyvi kunnu flytast til fiskifør, sum longu hava veiðiloyvi, men tó einans innanfyri somu skipabólkar. Alt, sum hevur við flyting av veiðiloyvi at gera, fer fram við umsókn til landstýrismannin í fiskivinnumálum, sum skal góðkenna allar flytingar. Landstýrismaðurin hevur heimildir til at gera undantøk frá reglunum.

Fiskiloyvi kunnu undir ávísingum treytum flytast millum skip við veiðuloyvi. Hesi kunnu í ávísan mun flytast millum skipabólkar – men forðingar eru. T.d. er tað ein meginregla, at fiskiloyvi ikki kunnu flytast millum skipabólki 1 og 5, sbrt. §3, stk. 2 í kunngerð nr. 3 frá 12. januar 2011 um avhending av fiskidøgum. Somuleiðis er ikki loyvt at flyta fiskiloyvi millum húk og trol í skipabólki 4, sbrt. §3, stk. 3, óansæð um hetta fer fram umvegis aðrar skipabólkar, sbrt. §3, stk. 4. Heimild er latin landstýrismanninum at nágreina í kunngerð, hvussu flyting av fiskiloyvum kann fara fram, og í dag er eitt stórt tal av kunngerðum, sum nágreina hetta.

Út frá einum kappingarligum sjónarmiði kann staðfestast, at mobiliteturin á marknaðinum fyri veiðuloyvi og fiskiloyvi er avmarkaður av galdandi lóggávu, men er til staðar í ávísan mun.

Tá tað kemur til avreiðing, eru reglurnar soleiðis, at øll botnfiskaveiða, sum er veidd í føroyskum og/ella íslenskum øki, skal avreiðast um eina góðkenda innvígingskipan í Føroyum, sbrt. §2 í kunngerð nr. 95 frá 27. juni 2005 um treytir fyri avreiðing í Føroyum og uttanlands, sum seinni broytt við kunngerð nr. 114 frá 13. desember 2010.

Sambært §2, stk. 2 skal fyrsta sýla av veiðini altíð fara fram í Føroyum. Undantak er tó frá meginregluni, tí sambært §4, stk. 1 er loyvt at avreiða 25% av veiðuni uttanlands. Hetta merkir at 75% av fyrstu sýluni fer fram í Føroyum.

Um veiðan verður flutt óvirkað av landinum, skal útflytarin skjalprógva yvirfyri TAKS, at hann seinastu 7 dagarnar hevur keypt veiðuna á eina góðkendari uppboðssølu, sbrt. § 3. Einans fiskifar, við fiskiloyvi sambært lógini um vinnuligan fiskiskap, kann bjóða fisk til sølu um eina góðkenda uppboðssølu, sbrt. §2, stk. 3.

Hetta merkir, at veiðan skal antin tilvirkast her á landi, ella skal 75% av veiðuni seljast á eina góðkendari uppboðssølu.

Ásetingarnar um innvígingskipan og útflutning av óvirkaðari veiðu eru ikki galdandi fyri uppsjóvarfisk, men eru galdandi fyri gulllaksafiskiskap.

6. Marknaður

P/F Klaksvíkar Trolarafelag fer at virka á tveimum rávøru marknaðum og einum marknaði fyri tilvirkaðar fiskivørur.

Henda veiða skal seljast umvegis góðkenda føroyska uppboðssølu ella umvegis góðkenda útlenska havn, um veiðan ikki verður brúkt til egna framleiðslu. Skilmarkingin í tveir ymiskar rávørumarknaðir kemur av, at lóggávan ásetur, at 75% av fiskiveiðuni, sum verður útflutt ótilvirkað, skal umvegis eina góðkenda føroyska uppboðssølu, og at 25% av veiðuni, sum verður útflutt, kann avreiðast í eina

góðkendari útlenskari havn. Fiskiveiða, sum verður latin egnum flakavirkjum, er ikki partur av einum rávørumarknaði. Talan er um innanhýsis sølu.

Landafrøðiliga skilmarkingin av marknaðinum fyri tey 75% er Føroyar, meðan skilmarking av marknaðinum fyri tey 25% er í høvuðsheitum Danmark, Norra, Ísland og Skotland.

Triði marknaðurin - marknaðurin fyri tilvirkaðar fiskavørur er útlenskur marknaður, við tað at føroysk fiskaframleiðsla verður burturav seld til útlenskar keyparar. Ein skilmarking av hvørjar viðkomandi vørur eru á marknaðinum, er ikki avmarkað til einans føroyskar fiskavørur. Talan er um ein globalan marknað bæði hvat eftirspurningi og útboði viðvíkur.

Talan er í stóran mun um marknaðir, sum eru fevndir av umfatandi regulering, har bæði mest loyvda miðsavningsprosent, atgongd til marknað og sølan á marknaðinum eru reguleað við lóg.

7. Meting

7.1. Skilmarking av viðkomandi marknað sambært kappingarlógini

Sambært §5, stk. 1 í kappingarlógini skal skilmarkingin av viðkomandi marknaði fara fram við varaseting av eftirspurningi og útboði. Ásetingin hevur tó ikki við sær, at tað ikki ber til at brúka onnur metingarstöði, enn tey nevndu. Endamálið við at skilmarka marknaðir er at gera greitt, hvørjar kappingaravmarkingar eru, eitt nú um viðskiftafólkini hava aðrar møguleikar fyri veitingum av vørum og tænastrum eisini landafrøðiliga⁵.

Ein ávísar vørumarknaður skal skiljast sum allar tær vørur, sum brúkarin metir kunnu varasetast fyri hvørja aðra, orsakað av eginleikunum hjá vørunum, prisi ella nýttslu.

Landafrøðiliga skilmarkingin skal avmarka tað økið, har luttakandi fyrirkur selja og keypa vørur og tænastrur, sum hava so mikið eins kappingarumstøður, og sum kunnu skiljast frá grannaøkjum, av tí at kappingarumstøðurnar har eru munandi øðrvísi.

Tá varaseting av eftirspurningi verður kannað, verður hugt at, hvørjar vørur brúkarin metir kunnu varasetast fyri ávísu vøruna, sum luttakandi fyrirkur selja ella keypa. Sostatt verður kannað, hvussu brúkarin ber seg at, um lutfalsligi prísurin økist á ávísu vøruni. Hvørjar vørur vil brúkarin skifta yvir til. Tær vørur, sum brúkarin vil skifta til, eru at finna á sama marknaði sum ávísa vøran.

Tá varaseting av útboði verður kannað, verður mett um hvørjir aðrir veitarar kunnu, sum svar uppá smáar varandi prísbrotingar á ávísu vøruni, innan stutt tíðarbil, vanligi í mesta lagi 1 ár⁶, umstilli framleiðslu og sølu uttan týðandi meirkostnað og váða, til vørur sum kunnu varasetast fyri ávísu vøruna.

Um tað eftir varaseting av eftirspurningi og útboði er ivamál um kappingarligu støðuna á marknaðinum, skal møgulig kapping kannast. Her verður kannað í hvønn mun fyrirkur yvir eitt longri tíðarbil hava møguleika at fáa atgongd til marknaðin, har ávísa vøran er at finna.

Tað serliga í hesum málið er, at lógin um vinnuligan fiskiskap ásetur, hvør kann selja veiðu, og hvar hon kann seljast. Hetta hevur stóra ávirkan á skilmarkingina av viðkomandi marknaði. Somuleiðis er kunngerð, sum ásetur hvussu gulllaksafiskiskapur skal fara fram.

Viðvíkjandi varaseting av eftirspurninginum hevur lóggávan ikki stórvegis ávirkan, men tað er greitt, at 75/25% marki fyri avreiðingum ger, at um prísurin er kappingarførur, so vilja føroysk fiskifør í minni

⁵ Sambært lógarviðmerkingum til §5

⁶ Levinsen(2009;216)

mun avreiða í útlenskum havnum. Her fer sostatt ein ávís varaseting fram av eftirspurninginum. Hetta er ikki galdandi um prísurin ikki er kappingarførur, tí brúkarar í útlenskari havn fáa ikki fatur á meir enn 25% av tí veiðu, sum froyysk fiskiskip veiða og selja ótilvirkað.

Viðvíkjandi varaseting av útboði hevur lóggávan heldur størri ávirkan á, hvussu skilmarkingin av viðkomandi marknaði kann fara fram. Lógin um vinnuligan fiskiskap setur skott millum hvønn skipabólk, og hetta merkir, at flytiføri⁷ millum skipabólkar er lítið og einki. Ein ávísur mobilitetur er loyvdur eftir umsókn og góðkenning frá landsstýrismanninum, men stórar avmarkingar eru í mobilitetinum. T.d. kann fiskiloyvi ikki flytast millum húk og trol. Hetta merkir, at um prísurin á einum fiskaslagi økist, er tað ikki sannlíkt, at fiskifør í øðrum skipabólkum, innan stutt tíðarbil, kunnu umstillast sín fiskiskap til hetta fiskaslag. Kvotur og fiskidagar eru í ávísan mun umsetilig rættindi, men sum meginregla einans innanfyri egnan skipabólk. Tískil kann ikki væntast nøkur serlig útboðsvaraseting á rávøru marknaðinum.

7.2. Marknaðarráðandi støða

Orsaka av, at skott eru millum einstøku skipabólkarnir, og at ásetingar eru um mest loyvdur miðsavning, sum liggur millum 20-35%, alt eftir hvør skipabólkur talan er um, metir Kappingareftirlitið ikki, at tað er nøkur orsök at halda, at P/F Klaksvíkar Trolfelag og eigarar tess fáa ov stórt marknaðarvald við yvirtøkuni av Polarhav og Stjørnuni ella av 25% av Tavuni. Vanliga verða miðsavningar millum 20-35% ikki mettar at geva orsök til at halda, at ein marknaðarráðandi støða verður skapt ella styrkist. Kappingareftirlitið er ikki komið fram á viðurskifti, sum saman við fyrrnevndu miðsavning kunnu føra til, at ein marknaðarráðandi støða verður skapt ella styrkist.

Talan er um eina ráðandi støðu, tá ein fyrítøka hevur eina so ráðandi búskaparliga støðu, at fyrítøkan hevur møguleika at forða fyri munagóðari kapping á umrødda marknaðinum, av tí at nevnda støða gevur fyrítøkuni møguleika fyri óheftum atburði móttvegis kappingarneytum, viðskiftafólki og í síðstu atløgu brúkarunum⁸.

Kappingareftirlitið metir ikki, at yvirtøkan av hesum skipum og ognarparti í Tavuni førir við sær, at ein marknaðarráðandi støða verður skapt ella styrkist. Lóggávan á økinum avmarkar, hvussu nógv veiðuloyvi kunnu ognast – mest loyvdur ognarpartur liggur niðanfyri tað, sum í kappingarligum høpi vanliga verður mettt at geva høvi til at halda, at ein marknaðarráðandi støða verður skapt ella styrkist. Einans 6 fiskiloyvi eru til gulllaksafiskiskap sambært kunngerð nr. 13 frá 18. januar 1993 um fiskiskap eftir gulllaksi á ytru landleiðini. Miðsavning av hesum loyvum fer ikki fram, tí talan er um samtak, sum ikki hevur ræði á øðrum fiskiførum, sum hava fiskiloyvir til at veiða gulllaks. Tað skal tó viðmerkast, at Froyagrannurin eigur 32,7% av J.F.K. P/F, ið eigur 35,3% av Kósini P/f. Norðoyar Íløgufelag eigur 29% av Kósini P/f.

Í sambandi við annað samanleggingarmál, P/f Næraberg yvirtekur Meðalsbrekku, ið somuleiðis verður lagt fyri Kappingarráðið, er Kappingareftirlitið kunnað um, at ætlanir eru um, at partrolararnir hjá yvirtikna felagnum, M/s Fram og M/s Vestmenningur, ið hava gulllaksaloyvir, verða knýttir at Kósini P/f. Sostatt eru vinnuligu áhugamálini innan gulllaksa fiskiskap meira samanrunnin enn áður.

Sjálv sòlan er eisini regulerað soleiðis, at 75% av allari sòlu av veiðu skal umvegis eina froyyska uppboðssòlu, meðan 25% kann avreiðast í eini góðkendari útlenskari havn. Kappingareftirlitið metir ikki, at ein seljari á eini uppboðssòlu kann hava óheftan atburð móttvegis kappingarneytum ella keyparum. Á einastu uppboðssòlu í Froyum, Fiskamarknaði Froya á Toftum, eru treytirnar soleiðis,

⁷ mobilitetur

⁸ lógarviðmerkingnar til §11, stk. 2

at allar vanligar handilstreytir uttan prísurin eru staðfestar av uppboðssøluni, so sum góðska og gjalding. Prísurin verður avtalaður millum keypara og seljara. Kappingareftirlitið metir, at uppboðssøluformurin í sær sjálvum er ein handilsmarknaður, sum virkar á ein fulldyggan hátt.

Umstøðurnar á seljara- og keyparasíðuni kunnu tó gera, at fyrimunurin við eini uppboðssølu minkar – t.d. um talið av seljarum ella keyparum er lítið, ber til í ávísan mun at nýta marknaðarvald. Her er tó vert at leggja til merkis ásetingarnar um, at 75% av veiðuni, sum ikki verður tilvirkað, skal seljast í Føroyum – hetta avmarkar møguleikan hjá seljarum at ávirka prísir á uppboðssøluni á ein óveruligan hátt.

Um veiðan hjá teimum báðum keyptu partolarunum fer burturav til Tavuna, er óneyðugt at meta um kappingarligu ávirkanina, tí tá er talan um innanhýsis sølu. Tá er tað sølan av teimum fiskavørum, sum hesi flakavirkir hava tilvirkað, sum metast skal um.

Kappingareftirlitið hevur ikki mettt, at møguliga framleiðslan hjá hesum flakavirkjum er viðkomandi fyri nakran føroyskan marknað. Tær fiskavørur, sum hesi virkir tilvirka, hava beina kós til útlenskar marknaðir, og metir Kappingareftirlitið, at hetta virksemi er óviðkomandi fyri málið.

8. Niðurstøða

Grunda á tær upplýsingar, sum Kappingarráðið hevur kunnleika til, verður ikki mettt, at yvirtøkan førir við sær, at virkna kappingin verður hindrað, við tað at ein marknaðarráðandi støða verður skapt ella styrkist.

Kappingarráðið hevur tí avgjørt at góðkenna, uttan treytir, yvirtøkuna hjá P/f Klaksvíkar Trolarafelag av M/s Stjørnuni, M/s Polarhav og 25% av partapeninginum í Sp/f Tavuni.

Vegna Kappingarráðið

Ingunn Ó. Eiriksdóttir
Forkvinna

Terje Sigurðsson
Deildarstjóri